

SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010.

Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 19. februārī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jautrīte Briede un Juris Juriss,

kolēģijas sēdē izskatījusi [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 18/2026),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – Regulators) padomes 2022. gada 3. novembra lēmuma Nr. 1/40 “Noteikumi par iepazīšanos ar tarifa projektu” (turpmāk – Noteikumi) 8. punktu un 2022. gada 29. augusta lēmuma Nr. 1/19 “Dabagāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodika” (turpmāk – Metodika) 9. punktu par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 2. pantam, 92. panta pirmajam teikumam un 100. panta pirmajam teikumam.

2. Noteikumu 8. punkts nosaka: “Lietotājs var iepazīties ar tarifa projekta aprēķinā ietverto vispārpieejamo informāciju vai ar sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja noteiktā tarifa aprēķinā un tā pamatojumā ietverto vispārpieejamo informāciju Regulatora tīmekļvietnē apjomā, kas atspoguļo tarifu veidojošās kopējās izmaksas pa izmaksu pozīcijām.”

Savukārt Metodikas 9. punkts paredz: “Sadales sistēmas operatora sniegto pakalpojumu atļautie ieņēmumi sedz tarifu aprēķinā iekļautās izmaksas, kuras sastāv no kapitāla izmaksām, ekspluatācijas izmaksām, nodokļiem, izmaksu apmēra, kas sistēmas operatoram jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu

resursu izmantošanas un saimnieciskās darbības efektivitāti, un ieņēmumu korekcijas:

$$A_{ISSO} = ISSO = I_{kap} + I_{ekspl} + I_{nod} - ISSO_{ef} - I_{kor}, \text{ kur:}$$

A_{ISSO} – regulatīvā perioda atļautie ieņēmumi [EUR];

$ISSO$ – tarifu aprēķinā iekļaujamās izmaksas [EUR];

I_{kap} – kapitāla izmaksas [EUR];

I_{ekspl} – ekspluatācijas izmaksas [EUR];

I_{nod} – nodokļu izmaksas [EUR];

$ISSO_{ef}$ – izmaksu apmērs, kas sadales sistēmas operatoram jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu resursu izmantošanas un saimnieciskās darbības efektivitāti [EUR];

I_{kor} – ieņēmumu korekcija, kas saistīta ar iepriekšējo regulatīvā perioda izmaksu un ieņēmumu prognožu novirzēm [EUR].”

3. Pieteikuma iesniedzējs jau iepriekš vērsies Satversmes tiesā ar saturiski līdzīgu pieteikumu, lūdzot vērtēt Noteikumu 8. punkta un Metodikas atbilstību Satversmes 2. pantam, 92. panta pirmajam teikumam un 100. panta pirmajam teikumam (ieteikums Nr. 193/2025). Satversmes tiesas 2. kolēģija 2025. gada 10. novembrī atteicās ierosināt lietu, jo pieteikums neatbilda Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. un 5. punkta prasībām. Proti, Pieteikuma iesniedzējs lūdza izvērtēt visas Metodikas atbilstību vairākām Satversmes normām un no pieteikuma nebija secināms, konkrēti kuru Metodikas normu satversmību Pieteikuma iesniedzējs apstrīdējis. Savukārt attiecībā uz Noteikumu 8. punktu kolēģija secināja, ka Pieteikuma iesniedzējs savu viedokli par minētās normas neatbilstību Satversmes 2. pantam, 92. panta pirmajam teikumam un 100. panta pirmajam teikumam nav pamatojis ar juridiskiem argumentiem. Pieteikumā arī nebija juridiski pamatots tas, kādēļ Pieteikuma iesniedzēja ieskatā ierobežojumam iegūt informāciju nav leģitīma mērķa un kādēļ tas neatbilst samērīguma principam.

3.1. Attiecībā uz Noteikumu 8. punkta iespējamo neatbilstību Satversmei izskatāmais pieteikums papildināts ar apsvērumiem, ka administratīvajai tiesai nebija pamata apgalvot, ka Pieteikuma iesniedzējam administratīvajā lietā bija iespēja sniegt pilnīgus argumentus, jo tā faktiski nebija nodrošināta informācijas trūkuma dēļ. Tomēr pieteikumā ietvertu argumentu izvērsšana pati par sevi nenozīmē, ka pieteikuma juridiskais pamatojums ir mainījies pēc būtības, ja šīs izmaiņas nenovērs trūkumus, uz kuriem norādīts kolēģijas 2025. gada 10. novembra lēmumā.

Pieteikumā joprojām nav sniegts Satversmes tiesas judikatūrai atbilstošs pamatojums par Noteikumu 8. punkta iespējamo neatbilstību Satversmes 2. pantam, 92. panta pirmajam teikumam un 100. panta pirmajam teikumam. Kolēģija 2025. gada 10. novembra lēmumā jau norādīja, ka administratīvā tiesa, īstenojot savu kompetenci, noskaidro un vērtē visus lietā būtiskos apstākļus, kā arī pārbauda pārsūdzēto administratīvo aktu gan no faktu, gan arī tiesību viedokļa. Administratīvajā procesā tiek īstenota visaptveroša tiesas kontrole pār izpildvaras lēmumiem. Kolēģija arī secināja, ka administratīvā tiesa ir vērtējusi pēc būtības Pieteikuma iesniedzēja argumentus par viņam izsniegtās informācijas apjomu un ir konstatējusi, ka informācija izsniegta atbilstoši normatīvajiem aktiem un pietiekamā apjomā, lai varētu izdarīt secinājumus par Regulatora lēmuma pamatojumu un izteikt par to iebildumus. Tāpat tiesa, pārbaudot ierobežotas pieejamības informāciju un citus dokumentus, kas izmantoti Regulatora lēmuma pieņemšanā, vērtējusi arī tarifus un atzinusi, ka Regulatora lēmums ir tiesisks. Pieteikumā joprojām nav sniegti argumenti tam, kādēļ visaptveroša tiesas kontrole pār pārsūdzēto Regulatora lēmumu pati par sevi nenodrošina Pieteikuma iesniedzēja tiesības uz taisnīgu tiesu. Turklāt pieteikumā joprojām nav norādīti juridiski apsvērumi par ierobežojuma iegūt informāciju legītīmo mērķi un samērīgumu.

Līdz ar to izskatāmajā pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums par Noteikumu 8. punkta iespējamo neatbilstību Satversmes 2. pantam, 92. panta pirmajam teikumam un 100. panta pirmajam teikumam pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

3.2. Izskatāmajā pieteikumā ir precizēts prasījums. Proti, Pieteikuma iesniedzējs vairs nelūdz izvērtēt visas Metodikas, bet gan tikai tās 9. punkta satversmību. Pieteikums arī papildināts ar Pieteikuma iesniedzēja apsvērumiem par Metodikas 9. punkta radīto pamattiesību iespējamo ierobežojumu.

Līdz ar to kolēģijai no jauna jāvērtē pieteikuma par Metodikas 9. punkta atbilstību Satversmes 2. pantam, 92. panta pirmajam teikumam un 100. panta pirmajam teikumam atbilstība Satversmes tiesas likumā noteiktajām prasībām.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā panta sestās daļas 1. punkts prasa minēto uzskatu pamatot.

Atbilstoši Satversmes tiesas likumam personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja: pirmkārt, personai Satversmē ir ietvertas konkrētas pamattiesības, proti, apstrīdētā norma ietilpst konkrēto pamattiesību tvērumā; otrkārt, tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē ietvertās pamattiesības (*sk. Satversmes tiesas 2016. gada 23. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2016-02-01 5. punktu*).

Akciju sabiedrība “Gasol” publicēja paziņojumu par dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojuma tarifu no 2024. gada 1. janvāra. Pieteikuma iesniedzējs kā sabiedrisko pakalpojumu lietotājs iesniedza Regulatoram savus iebildumus par minēto paziņojumu un lūdza noteiktu informāciju par akciju sabiedrības “Gasol” tarifiem un to novērtēšanas gaitu iestādē. Ar Regulatora padomes 2023. gada 19. decembra lēmumu apstiprināti akciju sabiedrības “Gasol” noteiktie dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojumu tarifi periodam no 2024. gada 1. janvāra līdz 2024. gada 31. decembrim. Nepiekrītot minētajam Regulatora lēmumam, Pieteikuma iesniedzējs to pārsūdzēja Administratīvajā apgabaltiesā. Pieteikuma iesniedzējs iesniedza kasācijas sūdzību par minēto tiesas spriedumu, taču ar Senāta rīcības sēdes lēmumu nolemts atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka Metodikas 9. punktā ietvertā formula, kas nosaka sadales sistēmas operatora sniegto pakalpojumu atļautos ieņēmumus, nenodrošina sabiedrības kontroli pār tarifiem. Tajā izmantoti tādi dati, kas sabiedrībai nav pieejami, kā arī netiek ņemtas vērā lietotāju intereses attiecībā uz sabiedriskā pakalpojuma rentabilitāti. Tādējādi Metodikas 9. punkts aizskarot Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertās tiesības uz taisnīgu tiesu un 100. panta pirmajā teikumā ietvertās tiesības iegūt informāciju. Tāpat tas neatbilst arī Satversmes 2. pantam.

Metodikas 9. punktā regulēta sadales sistēmas operatora atļauto ieņēmumu noteikšana. Tajā nav noteikts informācijas apjoms, ar kuru sabiedrisko pakalpojumu lietotājs ir tiesīgs iepazīties. Pieteikumā nav pamatots, kā tieši Metodikas 9. punkts aizskar Pieteikuma iesniedzējam Satversmē ietvertās pamattiesības.

Līdz ar to pieteikums par Metodikas 9. punkta atbilstību Satversmes 2. pantam, 92. panta pirmajam teikumam un 100. panta pirmajam teikumam neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. un 5. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 18/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina